

Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος Χριστού

† Μητροπολίτη Ναυπάκτου, κ. Ιεροθέου

Η Μεταμόρφωση του Χριστού αποτελεί ένα κορυφαίο γεγονός στην ζωή των Μαθητών, που έχει σχέση με την Πεντηκοστή, αφού πρόκειται για μεγάλη εμπειρία του Θεού. Βέβαια, υπάρχει διαφορά μεταξύ της Μεταμορφώσεως και της Πεντηκοστής, από την άποψη ότι οι Μαθητές κατά τη Μεταμόρφωση δεν ήταν ακόμη μέλη του θεωθέντος Σώματος του Χριστού, όπως έγιναν την ημέρα της Πεντηκοστής.

Ωστόσο, υπάρχουν και άλλα γεγονότα στην ζωή του Χριστού που συνιστούν μια μεταμόρφωση, αφού οι Μαθητές αξιώθηκαν να δουν μερικές ακτίνες της θεότητας του Χριστού. Θα παρατεθούν δύο από αυτά τα γεγονότα.

Πρώτη ήταν η κλήση των δύο Μαθητών, στους οποίους ο άγιος Ιωάννης ο Βαπτιστής υπέδειξε τον Χριστό. Οι Μαθητές μόλις άκουσαν τον Τίμιο Πρόδρομο να λέγει: *“Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ”*, Τὸν ακολούθησαν. Και τότε *“στραφεῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας”* τους ρώτησε τι ζητούν. Στην ερώτησή τους πού μένει, τούς κάλεσε να έλθουν κοντά Του. Και σημειώνει ο ιερός Ευαγγελιστής: *“ἦλθον οὖν καὶ εἶδον ποῦ μένει, καὶ παρ’ αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην”* (Ιω. α', 35-39). Το ότι ο Χριστός έστρεψε το πρόσωπό Του και τούς είδε σημαίνει ότι αποκάλυψε την δόξα του προσώπου Του σε ένα μικρό βαθμό, πράγμα που τους παρακίνησε να θέλουν να μείνουν μαζί Του. Η οικία του Χριστού είναι το φως, αφού ως Θεός *“φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον”*, και το ότι έμειναν εκείνη την ημέρα στην οικία σημαίνει ότι οι Μαθητές έμειναν μια ολόκληρη μέρα στην θεωρία του ακτίστου Φωτός.

Έτσι καταλαβαίνουμε ότι η κλήση των Μαθητών δεν ήταν μια απλή πρόσκληση στην οποία ανταποκρίθηκαν, επειδή είχαν μεγάλο ζήλο, αλλά ήταν καρπός θεωρίας και αποκαλύψεως. Και δείχνει, όπως λέγει ο ιερός Θεοφύλακτος, ότι σε αυτούς που ακολουθούν τον Χριστό, Εκείνος δείχνει το πρόσωπό Του, την δόξα του προσώπου Του, γιατί αν δεν ακολουθήσει κανείς δια της πράξεως τον Χριστό, δεν μπορεί να φθάσει στη θεωρία, αφού ο *“μὴ καθάρας ἑαυτὸν, καὶ διὰ τῆς καθάρσεως ἀκολουθήσας, πῶς ἐν γνώσει φωτισθήσεται;”*.

Δεύτερη περίπτωση είναι η κλήση των Μαθητών μεταξύ των οποίων συγκαταλεγόταν και ο Απόστολος Πέτρος. Τους συνάντησε ο Χριστός μετά την αποτυχημένη αλιεία και τους διέταξε να ρίξουν ξανά τα δίκτυα στην λίμνη. Όταν παρά πάσαν προσδοκία συνέλαβαν πολλά ψάρια, ο Σίμων Πέτρος έπεσε στα πόδια του Χριστού και είπε: *“ἔξελθε ἀπ’ ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλὸς εἰμι, Κύριε”*. Και δικαιολογεί ο Ευαγγελιστής Λουκάς: *“Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ἧ συνέλαβον”* (Λουκ. ε', 1-11). Η αίσθηση

του Αποστόλου Πέτρου ότι ήταν αμαρτωλός ήταν καρπός και αποτέλεσμα του θάμβους και της εκστάσεως στην οποία περιήλθε με το θαύμα. Πρόκειται για την εμπειρία της δόξης του Θεού, την αίσθηση της παρουσίας του Υιού και Λόγου του Θεού, αλλά και της δικής του ακαθαρσίας, της αμαρτωλότητας. Αυτό το γεγονός αν συγκριθεί με παράλληλα αποκαλυπτικά γεγονότα της Παλαιάς και Καινής Διαθήκης δείχνει ότι δεν είναι ένα θάμβος που προέρχεται από εξωτερικά γεγονότα, αλλά από αποκάλυψη της δόξης του Θεού.

Η λέξη μεταμόρφωση δηλώνει την αλλαγή της μορφής. Δηλαδή σε μια συγκεκριμένη στιγμή ο Χριστός αποκάλυψε αυτό που κρυπτόταν, φανέρωσε την δόξα της θεότητας, με την οποία ήταν ενωμένη η ανθρώπινη φύση από την στιγμή της συλλήψεως στην κοιλία της Θεοτόκου. Ο Χριστός με την μεγάλη Του φιλανθρωπία κάλυπτε αυτό που είχε πάντοτε, ώστε να μη “καούν” οι Μαθητές, λόγω της ακαταλληλότητός τους, επειδή δεν είχαν ακόμη προετοιμασθεί.

Ο Χριστός εκείνη την ώρα μεταμορφώθηκε, “*οὐκ ὃ οὐκ ἦν προσλαβόμενος, οὐδὲ εἰς ὅπερ οὐκ ἦν μεταβαλλόμενος, ἀλλ’ ὅπερ ἦν τοῖς οἰκείοις μαθηταῖς ἐκφαινόμενος*” (Άγιος Ιωάννης Δαμασκηνός). Αυτό σημαίνει ότι ο Χριστός δεν προσέλαβε κάτι που δεν είχε, ούτε μεταβλήθηκε σε κάτι που δεν ήταν, αλλά φανέρωσε στους Μαθητάς Του αυτό που ήταν. Ουσιαστικά, όταν κάνουμε λόγο για Μεταμόρφωση εννοούμε ότι έδειξε τη δόξα της θεότητός Του, που την κρατούσε αφανή στο φαινόμενο σώμα, επειδή οι άνθρωποι δεν μπορούσαν να την αντικρύσουν.

Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος θα πει ότι ο Χριστός δεν έδειξε ολόκληρη την θεότητα, αλλά μια μικρή ενέργειά της. Και αυτό το έκανε αφ’ ενός μεν για να πληροφορήσει για το ποια είναι η θεϊκή δόξα της Βασιλείας, αφ’ ετέρου δε από φιλανθρωπία, ώστε να μη χάσουν και την ζωή τους ακόμη, βλέποντας ολόκληρη την δόξα της θεότητας. Γι’ αυτό, το μυστήριο της Μεταμορφώσεως είναι και αποκάλυψη της Βασιλείας, αλλά και έκφραση της αγάπης και της φιλανθρωπίας του Θεού.

Γίνεται λόγος στα λειτουργικά κείμενα ότι κατά τη Μεταμόρφωση ο Χριστός θεούργησε την ανθρώπινη φύση που προσέλαβε. Αυτό, όμως, λέγεται με μια ορισμένη έννοια και δεν σημαίνει ότι τότε μόνο θεουργήθηκε η ανθρώπινη φύση. Κατά τον άγιο Ιωάννη τον Δαμασκηνό η ανθρώπινη φύση θεουργήθηκε, δηλαδή θεώθηκε, από την υποστατική ένωση και κοινωνία με τον Θεό Λόγο, που έγινε από την στιγμή της συλλήψεώς Του στην κοιλία της Θεοτόκου, την ημέρα του Ευαγγελισμού. Τότε, η θεότητα θέωσε την ανθρώπινη φύση, ενώ η ανθρώπινη φύση θεώθηκε (Άγιος Γρηγόριος Θεολόγος). Κατά τη Μεταμόρφωση του Χριστού φανερώθηκε στους Μαθητάς αυτή η θεουργηθείσα ανθρώπινη φύση από την πρόσληψή της από τον Θεό Λόγο. Προηγουμένως ήταν άγνωστη, τώρα έγινε

φανερή. Με αυτήν την έννοια γίνεται λόγος σε μερικά τροπάρια για θεουργία της ανθρωπίνης φύσεως κατά τη Μεταμόρφωση.

Αυτό ακριβώς το γεγονός μάς οδηγεί στην άποψη ότι στο Θαβώρ δεν έχουμε μόνο Μεταμόρφωση, αποκάλυψη του Χριστού, αφού πραγματικά τότε έδειξε μερικές ακτίνες της θεότητός Του, αλλά και μεταμόρφωση των Μαθητών. Οι Μαθητές αξιώθηκαν να δουν τη θεουργία της ανθρωπίνης φύσης του Χριστού, ακριβώς γιατί μεταμορφώθηκαν αυτοί οι ίδιοι. Οι Πατέρες κάνουν λόγο για εναλλαγή των Μαθητών. “*Ἐνηλλάγησαν οὖν καὶ οὕτω τὴν ἐναλλαγὴν εἶδον*” (Άγιος Γρηγόριος Παλαμάς). Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει εναλλαγή, Μεταμόρφωση του Χριστού, αλλά αυτό έγινε γνωστό, γιατί υπήρξε και εναλλαγή, μεταμόρφωση των Μαθητών.

Η μεταμόρφωση των Μαθητών έγινε σε όλη τους την ψυχοσωματική ύπαρξη. Οι Μαθητές δεν είδαν το θείο φως μόνο με τον νου τους, που είναι ο οφθαλμός της ψυχής, αλλά και με αυτές τις σωματικές αισθήσεις, οι οποίες όμως προηγουμένως δυναμώθηκαν από την άκτιστη ενέργεια του Θεού και μεταμορφώθηκαν για να το δουν. Οι σωματικοί οφθαλμοί είναι τυφλοί ως προς το φως του Θεού, επειδή οι οφθαλμοί του ανθρώπου είναι κτιστοί και δεν μπορούν να δουν το άκτιστο Φως. Γι’ αυτό και αλλοιώθηκαν από την ενέργεια του Θεού και αξιώθηκαν να δουν τη δόξα του Θεού (Άγιος Γρηγόριος Παλαμάς) [...]

Πηγή: <https://orthodoxia.online>